

УДК 339.13:687.5

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
КОСМЕТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ****Котуранова Т.В., к.е.н.
Семенова О.О.***Придніпровська державна академія будівництва та архітектури*

У даній статті досліджено український ринок косметологічних послуг і тенденції розвитку beauty-індустрії. Викладено питання про сучасний стан косметології та її подальший розвиток. Визначено основні проблеми косметологічних послуг в Україні, а саме низька кваліфікація спеціалістів практичної косметології, велика кількість імпортованих товарів та технологій в ін'єкційній косметології, відсутність повного пакету документів завезених в Україну препаратів. Проаналізовано попит серед українського населення, на косметологічні послуги, наявність сучасних салонів краси їх кількість, види, та особливості. Наведено дослідження отриманні під час вивчення ринку краси. На підставі отриманої інформації, розкрито стан косметологічних послуг в період з 2014 років по теперішній час. Результати отриманні під час досліджень обґрунтовано. Розкрито і узагальнено перспективи подальшого розвитку, косметологічних послуг в Україні.

Ключові слова: ринок краси України, beauty-індустрія, косметологічні послуги, імпортовані товари, салони краси

UDC 339.13:687.5

**PROBLEMS AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT
OF COSMETOLOGY SERVICES IN UKRAINE****Koturanova T., PhD in Economics
Semenova O.***Prydniprovsk state academy of civil engineering and architecture*

This article explores the Ukrainian cosmetology services market and development trends of beauty-industry. The matters of the modern state of cosmetology and its further development have been set out. The main problems of cosmetology services in Ukraine have been defined, namely low qualification of experts in practical cosmetology, large number of imported preparations and technologies in injectable cosmetology, absence of full package of documentation of imported preparations in Ukraine. Demand of the Ukrainian people for the cosmetology services, availability of modern beauty salons, their types and characteristics have been analyzed. The results of research have been presented. On the basis of received information the state of cosmetology services (from 2014 till present) has been revealed. The results received while research has been resonated. Prospects of the further development of cosmetology services in Ukraine have been revealed and generalized.

Keywords: the beauty market of Ukraine, beauty industry, cosmetology services, imported products, beauty salons

Актуальність проблеми. Косметологічні послуги останнім часом набувають посиленого інтересу серед населення України. Важливо зазначити, що ринок краси потребує постійного дослідження та аналізу, які визначаються об'єктивністю його становлення на внутрішньому ринку та його впливом на розвиток здоров'я населення. Ефективність косметологічних послуг залежить від адекватного поєднання і функціонування усіх його складових елементів. А найбільш важливим з яких є задоволення споживачів. Розвиток різноманітних косметологічних послуг в значній мірі залежить від соціального статусу споживачів, наявності якісних препаратів, кваліфікації спеціалістів тощо. Тому дослідження специфіки косметологічних послуг набуває пріоритетного значення.

Аналіз останніх наукових досліджень. Проблеми формування та вдосконалення ринку косметологічних послуг є складні та багатоаспектні. Дослідження показують, що beauty-індустрія потребує детального аналізу існуючих на даний час проблем та подальших перспектив розвитку цієї галузі. Стану естетичної медицині присвячено наукові праці багатьох вчених, серед яких є: Дрібноход Ю.Ю. [1], Кран О.В. Посилкіна О.Г., Башура І.Г. [2] та інші. Однак, що стосується виявленню проблем та перспектив в скрутний для України теперішній час, то дана тема недостатньо розвинена й проаналізована.

Мета роботи: проаналізувати стан косметологічних послуг в Україні, основні проблеми та перспективи розвитку галузі з 2014 року по теперішній час.

Викладення основного матеріалу дослідження. Ринок косметологічних послуг в Україні активно почав розвиватися на початку 2000-х років. Існує велика кількість як позитивних, так і негативних факторів у розвитку даної галузі. Розглянемо, які основні **проблеми** на сьогоднішній день існують на вітчизняному ринку косметології.

1. Велика кількість імпортованих технологій та товарів в ін'єкційній косметології. Вітчизняний ринок індустрії краси працює в основному на продукцію, яка імпортується в Україну, косметологічному обладнанні, методиках і технологіях. Таким чином, розвиток українського ринку косметологічних послуг багато в чому залежить від своєчасності та якості поставок, а торгівля імпортованими косметичними засобами є одним

з елементів доходу салонів і істотно підвищує їх рентабельність. Саме за рахунок імпорту український ринок косметологічної продукції перебуває зараз у стадії бурхливого розвитку. На думку експертів, темпи його зростання істотно перевищують західноєвропейські. У той же час середня цінова ніша стає найбільш привабливою для зарубіжних компаній, і саме в цьому сегменті ринку можна прогнозувати посилення конкуренції. Домінуючим сегментом ринку краси є догляд за шкірою. Істотне зростання простежується і в сфері ін'єкційної косметології, затребуваність якої за останні роки продемонструвала збільшення попиту. Однак побічні ефекти від застосування шкірних наповнювачів перешкоджають більш активному розвитку цього сегменту. Найбільш затребувані косметологічні технології останніх років це: контурна пластика (31%), біоревіталізація (22%), лазерні методики (20%) і ботулотоксин (9%), які можна побачити на рис.1 [1].

Рис.1. Попит на косметологічні послуги в Україні 2014-2016 роки
Джерело: [1]

Оскільки попит на ін'єкційні методики зростає, важливо зрозуміти препарати яких країн є найбільш якісними, та найбільш безпечними. Розглянемо основних лідерів в індустрії краси стосовно Україні.

Препарати ін'єкційної косметології - це продукція іноземних виробників. В структурі імпорту за 2014-2016 роки в натуральному і вартісному вираженні по країні походження найбільшу частку займають чотири країни: Франція, США, Швейцарія та Італія (рис.2).

Франція є лідером за кількістю ввезених в Україну препаратів – 58,7% тому що, країна на протязі довгих років зарекомендувала себе як лідер сучасної моди й інноваційних технологій. На її території знаходиться велика кількість науково-дослідницьких баз, сучасні та перевірені технології, крім того кожен рік Франція проводить найбільші

міжнародні конференції в області сучасних та інноваційних методів в косметології. Отже галузь косметології в Україні розвивається лише за рахунок імпорту, при цьому країна не прагне використовувати власні ресурси, та не має власних препаратів для експорту, що суттєво впливає на економіку країни.

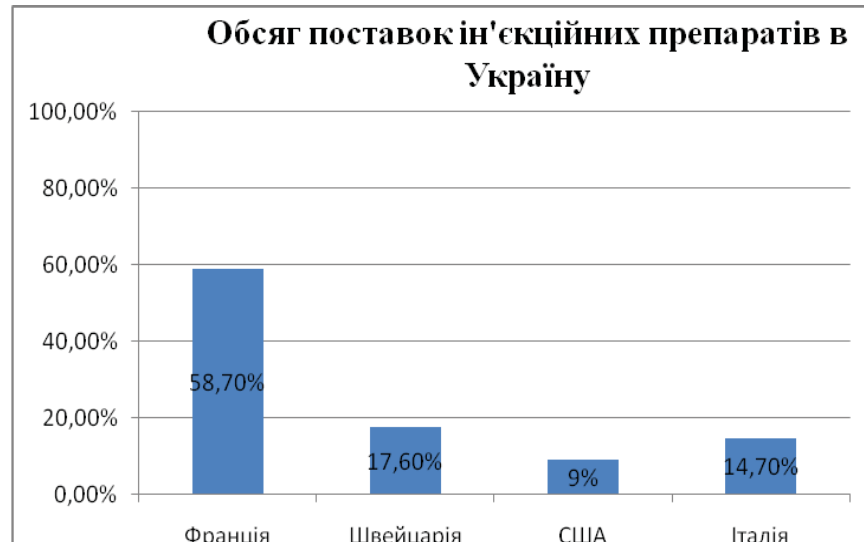
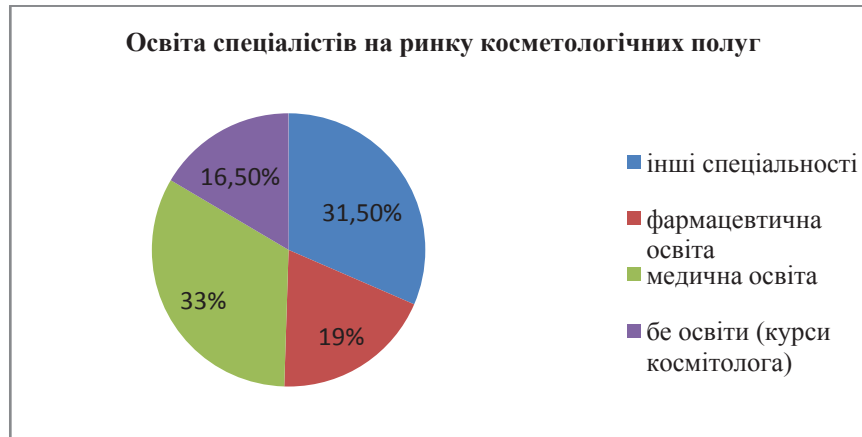

Рис. 2. Обсяг поставок ін'єкційних препаратів в Україну за 2014-2016 роки

Джерело: [1]

2. *Відсутність повного пакету документів при ввезенні імпортованих препаратів.* Міністерство юстиції України зареєструвало і опублікувало Наказ Міністерства охорони здоров'я України №1245 від 18.11.2016 р. [10] завдяки чому препарати, зареєстровані в США, Швейцарії, Японії, Австралії, Канаді і ЄС, можуть потрапити в обіг в Україні за 17 днів. Раніше процедура була довгострокова і якщо виробник хотів її спростити, спрацьовували корупційні схеми. Виробники не хотіли реєструвати в Україні препарати із-за складності процесу, тому останнім часом багато компаній при реалізації продукції приватним косметологам чи салонам краси, обмежуються лише санітарно-гігієнічним висновком, але оскільки ринок косметології знаходиться ще на стадії розвитку, то дуже важливо щоб кожен ін'єкційний препарат, крім санітарно-гігієнічних висновків мав сертифікат відповідності, тому, що насамперед це питання здоров'я населення України [4].

3. *Низька кваліфікація спеціалістів.* В 2015 році експертами було з'ясовано, що в галузі практичної косметології працюють усі охочі незалежно від профільної освіти (рис. 3), а це може привести до негативних наслідків.

Рис.3. Освіта спеціалістів на ринку косметологічних послуг

Джерело: [2]

Так, 33% опитуваних мають медичну освіту, 19% мають фармацевтичну освіту і кваліфікацію провізора загального профілю або провізора-косметолога. Решта — 31,5% закінчили технічні, економічні, педагогічні, авіаційні, автодорожні, інженерно-будівельні, фізкультурні та ін. ВНЗ і після отримання основної професії вирішили (з різних причин як особистого, так і професійного характеру) зайнятися практичною косметологією, закінчивши відповідні курси. 16,5% опитуваних працюють у косметологічних закладах після закінчення середньої школи, пройшовши підготовку на курсах з косметології, які тривають близько 1-3 місяця. Тобто більшість косметологів не мають відношення до медицини та косметології [2].

Очевидно, що подібна різноманітність освітнього рівня співробітників косметологічних закладів негативно позначається на їх професіоналізмі і кваліфікації. Саме відсутність кваліфікованого персоналу є однією з основних проблем у сфері практичної косметології в Україні [2].

За законами економіки, попит на послуги першої необхідності під час кризи має впасти, але ринок з "жіночим відтінком" працює за своїми законами. Розглянемо **перспективи розвитку косметології в Україні**.

1. Зростання попиту на косметологічні послуги серед населення України. Самим несприятливим роком не тільки для індустрії краси, але й для всієї країни став 2014 рік, спад ринку краси склав 25%. Так, у 2013 році обсяги галузі досягали значень 388,7 млн. гривень, у 2014 році – тільки 298,8 млн гривень. У 2015 році спостерігалось незначне зростання – 3,4%, що дозволило салонам залишатися "на плаву". У 2016 році економічна ситуація в сегменті краси стабілізувалася, і ринок виріс на 2%. Індустрія краси продовжує розвиватися, адже населення не може відмовитися від послуг перукарів, косметологів і стилістів [7].

Це відбувається із-за психологічних причин. В умовах постійного стресу люди хочуть порадувати себе і не шкодують на це грошей". На сьогодні послугами косметолога користується велика кількість дорослого населення України. За проведеним дослідженням українці можуть собі дозволити відвідати салони краси один раз у 2-3 місяці, а деякі з них – щомісяця. До того ж, якщо раніше послугами салонів краси (клініки) користувалися в основному жінки, то на сьогодні попит на даний вид послуг значно виріс й серед чоловіків (рис.4).

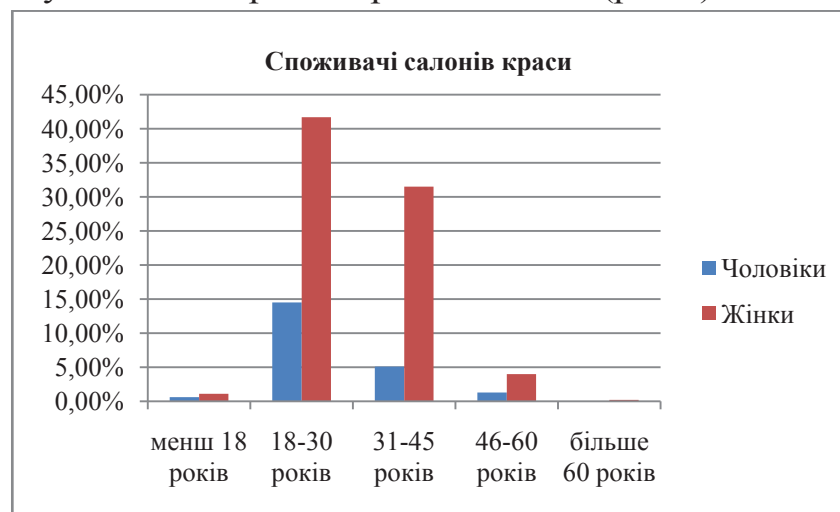

Рис.4. Споживачі салонів краси

Джерело: [8]

В результаті проведених маркетингових досліджень, експертами було проведено опитування [8], яке показало, що у віці від 18 -30 та 31-45 років, чоловіки та жінки найактивніше звертаються за послугами до косметологів.

2. *Зростання кількості салонів краси на території України.* Оскільки косметологія в нашій країні надається в салонах краси або клініках, необхідно розглянути, які саме її види існують й який їх сегмент на сьогодні. Як відомо, салони краси пропонують широкий асортимент процедур, від іміджевих до складних медичних, таких, наприклад, як корекція недоліків обличчя і фігури, омолодження та інші. Частка салонів краси на українському косметологічному ринку склала трохи менше третини. Це пов'язано з тим, що досить багато послуг надають спеціалісти, які закінчили курси косметолога. Тобто, у кожному другому салоні працює косметолог, який не має медичної освіти.

Професіонали ринку краси виділяють 5 категорій салонів в залежності від набору послуг, цін, брендів використовуваної косметики, географічного розташування та статусу:

✓ салон економ-класу (частка 40-50%) - середній рахунок 80–200 грн.;

✓ салон середнього та середньо-високого рівня (частка 25-30%)- середній рахунок 200-800 грн.;

✓ салон люкс-класу (частка 10-15%)- середній рахунок 1000-1500 грн.;

✓ VIP-салон (5-10 %) - середній рахунок більш 2000 грн.

На рис. 5 можна побачити категорії салонів та їх кількість на території України [9].

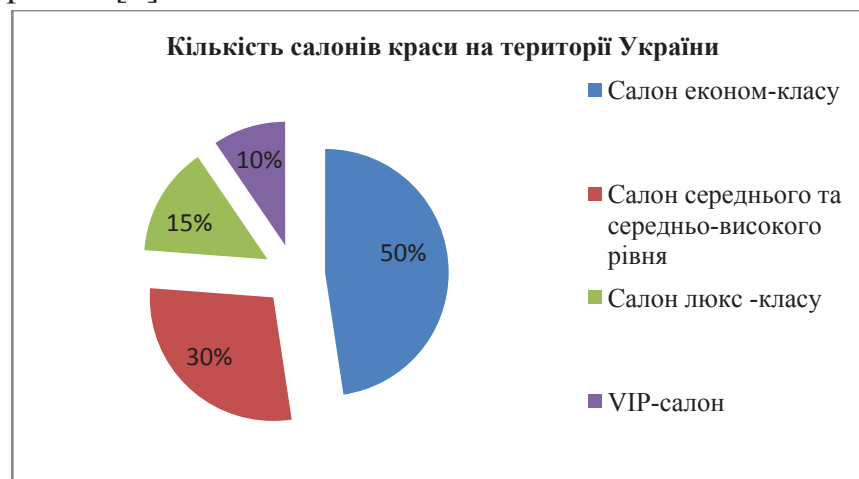

Рис. 5. Кількість салонів краси на території України 2015-2016 роки

Джерело: [9]

Салони економ-класу являють собою, як правило звичайні перукарні, в яких крім стрижки клієнтам пропонують манікюр, педикюр і прості косметичні послуги. Націнка за послуги тут невелика - близько 30-40%, а мінімальні розцінки за один візит коштують 270-800 гривень.

Салони середнього і високого рівня (орієнтуються на бізнес-клієнтів) відрізняються від салонів економ-класу великим набором послуг, у тому числі косметичних, і більш високим соціальним статусом клієнтів. Націнка на послуги в них зазвичай від 100 до 150%.

Салони класу люкс сьогодні позиціонують себе як іміджеві або корпоративні закладу. Націнка в таких салонах може досягати 200-250%. VIP-салони більше нагадують закриті клуби для обраних: фейс-контроль, розташування в центрі міста. Як правило, прайс-лист не обмежується звичайними послугами - тут є і власний ресторан, де

клієнти можуть відпочити після процедур, своя лазня або сауна. Націнка складає близько 300-400%, а вартість разового візиту починається від 3000 гривень. Важливо зазначити, що послугами в цих салонах краси, користуються не тільки українці, але й жителі інших країн, оскільки в Україні вартість косметологічних послуг дешевше ніж у Європі.

Висновки. За останні роки ринок косметологічних послуг в Україні, не дивлячись на кризу, активно розвивається. Фахівці та учасники ринку стверджують, що в середньому кожен житель нашої країни витрачає на відвідування салону краси близько 850 гривень на рік. При цьому українські клієнти витрачають на ці послуги в три рази більше за європейців, в середньому 14% свого доходу. Наші споживачі витрачають гроші не бездумно, більш вимогливі до продуктів і послуг салонів краси. Середньостатистичні українські клієнти салонів краси років на 10 молодше європейських. На думку експертів ринку, в найближчі два-три роки ринок краси в Україні буде сформований. Але важливо звернути увагу на те, до яких до кваліфікаційних спеціалістів звертаються споживачі за косметологічною послугою. Сьогодні в Україні працюють косметологами навіть не з середньою медичною освітою, а в загальні без освіти, маючи лише 2-3 місячні курси косметолога. Косметологія це один з напрямків медицині, тому дуже важливо, щоб дану послугу надавав спеціаліст з медичною освітою, який буде якісно та безпечно проводити процедуру й найголовніше нести повну відповідальність за здоров'я клієнта. Також важливим, і нажаль, поки відкритим залишається питання контролю освіти та кваліфікації косметологів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дрібноход, Ю. Ю. Основи лікарської косметології. - М: Фенікс, 2013. - 368 с.
2. Кран О.С., Посилкіна О.В., Башура О.Г., Моніторинг ринку праці в галузі практичної косметології в Україні // Управление, экономика и обеспечение качества в фармации» № 3(5) 2009 [Електронний ресурс] - режим доступу http://nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/UE-K_3_2009_49-57.pdf
3. Раскина Е.С. Косметология как суровый та привабливий бізнес // Companion №19(275)2014 р.[Електронний ресурс] - режим доступу <http://www.companion.ua/articles/content?id=3189>
4. Мартиненко Ю.Ю. Стан ринку естетичної медицини в Україні//Медфармконнетт№6(2015). [Електронний ресурс] - режим доступу <http://medpharmconnect.com/News/News/20483.htm>

5. Котляров И.Д. Негативные следствия роста экономики услуг // Известия высших учебных заведений. Серия: Экономика, финансы и управление производством. 2013. № 2. С. 83-90.
6. Ветитнев А.М. Некоторые подходы к оценке рынка санаторно-курортных услуг // Практический маркетинг. 2002. № 11. С. 8-15.
7. Кокуринова А.С., Гайков М.В., Федотова Г.В. Особенности инвестирования в индустрию красоты // Управление. Бизнес. Власть. 2016. № 2. С. 98-101.
8. Журнал «Косметолог», №4 (78)2016, С.22-23
9. Журнал “Les nouvelles esthetiques” №6(100)2016, С.38-40
10. Наказ Міністерства охорони здоров'я України №1245 від 18.11.2016р.[Електронний ресурс] – режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1619-16>